

โครงการศึกษาความสำคัญของการเรียนรู้ทักษะการขับขี่รถจักรยานยนต์ และการพัฒนาหลักสูตรการอบรมขับขี่รถจักรยานยนต์ที่ปลอดภัย

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การส่งเสริมการศึกษาวิจัยเพื่อเพิ่มความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูง

- วัตถุประสงค์ :**
1. เพื่อทบทวนหลักสูตรการอบรมขับขี่รถจักรยานยนต์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ว่ามุ่งเน้นในการสอนทักษะด้านใด และมีความสอดคล้องและเกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ได้รับจากผลการศึกษาการหาสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุในรถจักรยานยนต์หรือไม่
  2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรการอบรมขับขี่รถจักรยานยนต์ที่ปลอดภัย โดยมุ่งเน้นด้านการรับรู้ความเสี่ยงของรถจักรยานยนต์ การตัดสินใจและการควบคุมรถจักรยานยนต์เมื่อต้องเผชิญหน้ากับสถานการณ์ฉุกเฉิน

ตัวชี้วัดด้านปริมาณ : มีหลักสูตรการอบรมขับขี่รถจักรยานยนต์ ที่พัฒนาด้านการรับรู้ความเสี่ยง (Risk Perception) และ การคาดการณ์อุบัติเหตุ (Accident Prediction)

ตัวชี้วัดด้านคุณภาพ : ผู้ที่เข้ารับการอบรมในหลักสูตรดังกล่าวมีทักษะในการรับรู้ความเสี่ยงและการคาดการณ์อุบัติเหตุเพิ่มมากขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ : สามารถพัฒนาหลักสูตรการสอนขับขี่รถจักรยานยนต์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยจะมุ่งเน้นการสอนในทักษะการรับรู้ความเสี่ยงคาดการณ์อันตรายที่จะเกิดขึ้นได้ เพื่อให้ผู้ที่เข้ารับการอบรมสามารถตัดสินใจ วิเคราะห์ความเสี่ยงและควบคุมรถจักรยานยนต์ได้เมื่อต้องเผชิญหน้ากับสถานการณ์ฉุกเฉิน

หน่วยงาน : สำนักสวัสดิภาพการขนส่งทางบก **ระยะเวลาดำเนินงาน :** ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๑ - ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒ * **ปรับระยะเวลาเป็นสิ้นสุด ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓**

การใช้จ่ายเงิน : อนุมัติ ๔,๓๕๑,๐๐๐ บาท **ใช้จริง :** ๔,๒๙๖,๐๐๐ บาท **คงเหลือส่งคืนกองทุนฯ :** ๕๕,๐๐๐ บาท

สรุปสาระสำคัญโครงการ	ผลการดำเนินงานตามโครงการ	ผลลัพธ์โครงการ
<p>จากฐานข้อมูลอุบัติเหตุ E-Claim ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๖๐ พบว่ารถจักรยานยนต์เป็นสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุมากกว่า ๓๐๐,๐๐๐ ครั้ง/ปี ผู้เสียชีวิตมากกว่า ๙,๘๐๐ ราย/ปี โดยคิดเป็นร้อยละ ๗๐ ของจำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนทั่วประเทศ ซึ่งจำนวนผู้เสียชีวิตและผู้ได้รับบาดเจ็บสาหัสมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในแต่ละปี</p> <p>ในปัจจุบัน ขั้นตอนในการออกใบอนุญาตขับขี่ของรถจักรยานยนต์ มีเพียงการทดสอบภาคปฏิบัติที่แตกต่างกัน แต่หลักสูตรการอบรมมีการใช้หลักสูตรเดียวกัน ไม่มีการเจาะจงในเรื่องความรู้และทักษะของการขับขี่รถจักรยานยนต์โดยเฉพาะ และหลักสูตรปัจจุบันจะมุ่งเน้นด้านความรู้เกี่ยวกับกฎหมายจราจรทางบก เครื่องหมายจราจร ป้ายจราจร มารยาทและจิตสำนึกในการขับขี่ เทคนิคการขับขี่ให้ปลอดภัย การบำรุงรักษา และข้อปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินและการให้ความช่วยเหลือและการปฐมพยาบาล แต่ยังขาดการอบรมในทักษะที่สำคัญ ได้แก่ ทักษะในการคาดการณ์อุบัติเหตุ การวิเคราะห์ความเสี่ยงของอุบัติเหตุ และทักษะในการตัดสินใจและควบคุมรถเมื่อต้องเผชิญหน้ากับสถานการณ์ฉุกเฉิน โดยทักษะเหล่านี้ควรมีหลักสูตรการอบรมที่แยกประเภทของผู้เข้ารับการอบรม เพราะการควบคุมรถยนต์และรถจักรยานยนต์นั้นมีความแตกต่างกัน ดังนั้นหลักสูตรการอบรมสำหรับการสอบใบอนุญาตขับขี่รถจักรยานยนต์ จึงควรเป็นหลักสูตรเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์เท่านั้น เนื่องจากรวมมองการขับขี่ การตัดสินใจในสถานการณ์เสี่ยง และการควบคุมรถจักรยานยนต์นั้นแตกต่างจากรถยนต์ สำนักสวัสดิภาพการขนส่งทางบก เล็งเห็นความสำคัญดังกล่าว จึงได้จัดทำโครงการศึกษาความสำคัญของการเรียนรู้ ทักษะการขับขี่รถจักรยานยนต์และการพัฒนาหลักสูตรการอบรมขับขี่รถจักรยานยนต์ที่ปลอดภัย</p>	<p>จัดจ้างที่ปรึกษา คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี โดยได้ดำเนินการ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษา ทบทวนหลักสูตรการสอนขับขี่รถจักรยานยนต์ที่มีอยู่ในประเทศไทย โดยปัจจุบันมีหลักสูตรสำหรับผู้ขับขี่ใบอนุญาตชั่วคราว (อบรม ๕ ชม.) หลักสูตรสำหรับผู้ขับขี่ใบอนุญาตขับรถ (อบรม ๑ ชม.) และหลักสูตรอบรมภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ (อบรม ๑๕ ชม.) 2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ทักษะและความสามารถในการขับขี่ปลอดภัยในโรงเรียนสอนขับขี่รถจักรยานยนต์ โดยกำหนดประเภทของทักษะการขับขี่ที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ อ้างอิงข้อมูลที่ได้ทำการสืบสวนอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ในเชิงลึก โดยออกแบบและพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ทักษะด้านการคาดการณ์อุบัติเหตุขึ้น กับกลุ่มตัวอย่าง ๒ กลุ่ม ได้แก่ ผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมทักษะด้านการคาดการณ์อุบัติเหตุ (Intervention Group) จำนวน ๑๐๕ คน และผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมทักษะด้านการคาดการณ์อุบัติเหตุ (Control Group) จำนวน ๑๑๓ คน ทดลองขับขี่จริง โดยใช้เครื่องทดสอบการขับขี่จำลอง (Riding Trainer) และโปรแกรมฝึกทักษะคาดการณ์อุบัติเหตุ (Accident Prediction Trainer) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้ารับการฝึกอบรมจะมีทักษะในการขับขี่รถจักรยานยนต์ที่ปลอดภัยมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรม 3. ศึกษาการรับรู้ความเสี่ยงของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ ที่มีต่อสถานการณ์ด้านการจราจรรูปแบบต่าง ๆ ของประเทศไทย โดยประเมินการรับรู้ความเสี่ยง (Risk Perception) ของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ และสัมภาษณ์ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์จำนวน ๑,๕๐๐ คน โดยมีกลุ่มตัวอย่างในวงอายุของผู้ขับขี่ที่ต่างกัน ได้แก่ ๑๖-๒๔ ปี, ๒๕-๔๕ ปี และ ๔๕ ปีขึ้นไป พบว่า ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ส่วนใหญ่รับรู้ความเสี่ยงจากพฤติกรรมที่ประมาทจากผู้ขับขี่มากที่สุด เช่น การขับขี่แบบผาดโผนบนถนนสาธารณะ การฝ่าไฟเหลือง/ไฟแดง เป็นต้น และรับรู้ความเสี่ยงจากพฤติกรรมที่ประมาทจากผู้ขับขี่น้อยที่สุด เช่น การขับขี่ที่เว้นระยะไม่เหมาะสม เป็นต้น 4. การพัฒนาหลักสูตรการอบรมการขับขี่รถจักรยานยนต์ที่ปลอดภัย โดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการรับรู้ความเสี่ยง (Risk Perception) และการคาดการณ์อุบัติเหตุ (Accident Prediction) ของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ที่มีต่อสถานการณ์การจราจรต่าง ๆ โดยปรับเปลี่ยนหลักสูตรให้มีความเฉพาะเจาะจงสำหรับรถจักรยานยนต์มากขึ้น และเพิ่มเติมเรื่องการคาดการณ์อุบัติเหตุเข้าไปด้วย ซึ่งจะสามารถช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสี่ยงที่เป็นสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ได้ 5. จัดทำข้อสอบเพื่อใช้ประเมินผลของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์สำหรับผู้เข้าสอบขอรับใบอนุญาตขับขี่รถจักรยานยนต์ โดยคำถามมีเนื้อหาที่เฉพาะเจาะจงเพื่อวัดผลทักษะการขับขี่รถจักรยานยนต์ รวมถึงเป็นการจำลองสถานการณ์ที่ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์มักจะเผชิญบ่อยครั้งและต้องตัดสินใจว่าจะต้องปฏิบัติตนอย่างไรขณะขับขี่ จำนวน ๒๑๐ ข้อ แบ่งตามหมวดหัวข้อที่ได้มีการอบรมทั้งหมด ๙ หัวข้อ โดยมีผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดด้านปริมาณ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. กรมการขนส่งทางบก มีหลักสูตรการอบรมการขับขี่รถจักรยานยนต์ที่ปลอดภัย โดยมีเนื้อหาอบรมที่แยกเฉพาะสำหรับรถจักรยานยนต์ในการอบรมภาคทฤษฎีสำหรับการสอบใบขับขี่รถจักรยานยนต์ ซึ่งเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการรับรู้ความเสี่ยง (Risk Perception) และการคาดการณ์อุบัติเหตุ (Accident Prediction) ของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ ทั้งนี้เนื้อหาการอบรมการคาดการณ์อุบัติเหตุจะสามารถช่วยลดปัญหาการเกิดอุบัติเหตุได้ ซึ่งผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรดังกล่าวมีความสามารถในการขับขี่รถจักรยานยนต์ที่ปลอดภัยมากขึ้น 2. กรมการขนส่งทางบก มีชุดข้อสอบภาคทฤษฎีสำหรับเรื่องการเรียนรู้ ความเสี่ยงสำหรับการคาดการณ์อุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ โดยคำถามมีเนื้อหาที่เฉพาะเจาะจงเพื่อวัดผลทักษะการขับขี่รถจักรยานยนต์รวมถึงเป็นการจำลองสถานการณ์ที่ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์มักจะเผชิญบ่อยครั้งและต้องตัดสินใจว่าจะต้องปฏิบัติตนอย่างไรขณะขับขี่ จำนวน ๒๑๐ ข้อ แบ่งตามหมวดหัวข้อที่ได้มีการอบรมทั้งหมด ๙ หัวข้อ เพื่อใช้สำหรับการประเมินผลของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์เพื่อที่ทางกรมการขนส่งทางบกจะใช้เป็นข้อสอบสำหรับผู้ที่มาสอบขอรับใบอนุญาตขับขี่รถจักรยานยนต์ โดยมีผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดด้านคุณภาพ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

